

Memorandum

Natuurpunt – Deinze, het land van Nevele

Gemeenteraadsverkiezingen 2024

Dat voldoende toegankelijke natuur grote voordelen biedt voor de mens op vlak van gezondheid, welzijn, en economie staat buiten kijf. Een doordacht natuurbeleid kan ook helpen bij zowel klimaatmitigatie als -adaptatie. Bovendien neemt het draagvlak voor meer natuur toe getuige onder andere het groeiende ledenaantal van Natuurpunt.

Deinze bezit veel potentieel voor meer en betere natuur dankzij de Leie, de beekvalleien en de aanwezige natuurrelicten. Met Natuurpunt willen we via dit memorandum de toekomstige beleidsmakers handvaten aanbieden voor een goed biodiversiteitsbeleid. We zullen deze voorstellen ook communiceren naar onze leden en ze nadien informeren over de evolutie van de uitvoering .

Kansen voor natuur op het openbaar domein

1. Beheer met kennis van zaken:

Een goede natuurkwaliteit start met een gedegen kennis van groenbeleid. Het is volgens ons essentieel dat er een ambtenaar aangesteld wordt om het groenbeheer te toetsen aan biodiversiteitswinst.

De kennis van een doordacht groenbeheer moet ook voldoende doorsijpelen naar het uitvoerend personeel door adequate vormingen en opleiding aan te bieden.

2. Exotenbestrijding:

Een klein aantal exotische planten verdringen op enkele plaatsen waardevolle inheemse biodiversiteit. Er moet een plan van aanpak komen voor bv. de Amerikaanse vogelkers in het stadsbos en Japanse Duizendknoop in diverse bermen.

3. Beheer van ons openbaar domein in functie van maximale biodiversiteit

Bermen

Onze stad bezit een relatief grote oppervlakte aan kortgemaaide bermen en openbare zones. Kort gemaaid gras heeft uiteraard zijn recreatieve functie als speeltuin voor kinderen, picknickplaats of esthetische keuzes. Echter wordt er vaak geopteerd voor kortgemaaid beheer, ook waar de recreatieve functie in principe verwaarloosbaar is.

In deze groenzones liggen veel kansen voor inheemse flora en fauna zoals wilde bloemen en de daarvan afhankelijke bijen en vlinders. Bloemenrijke graslanden zijn bovendien heel aantrekkelijk voor het menselijk oog.

Een grasland met weinig bloemen omvormen tot een bloemrijk grasland op onbemeste grond is vrij eenvoudig te bereiken door de maaidata af te stemmen op het bereiken van maximale biodiversiteit. Als natuurvereniging bieden we graag onze expertise aan om de gemeentelijke diensten hierin te begeleiden.

Bomen

Er is nog veel ruimte voor bomen op het openbaar domein. Bomen zorgen voor captatie van fijn stof, nemen CO₂ op, fungeren als natuurlijk airco's, hebben een functie voor ons welzijn, en kunnen, mits een doordachte soortkeuze, ook voor onze inheemse biodiversiteit een grote rol spelen.

Om van bovenstaande voordelen te kunnen genieten, moet erop worden toegezien dat de bestaande bomen tot een maximaal haalbaar kroonvolume moeten kunnen uitgroeien, ook hier is een goed groenbeheer essentieel. Daarnaast moeten locaties voor bijkomende bomen

in kaart gebracht worden, zoals ook gebeurde via het initiatief “plantpunten” van de stad Deinze.

Struiken

Ook struiken bezitten bovenvermelde voordelen. Bovendien trekken zij nog extra leven aan, en vaak andere soorten. Een dichtgegroeid struikgewas kan veel extra vogelsoorten aantrekken. Als deze struiken bovendien nog naast bomen geplant worden kan dit dubbele winst opleveren voor natuur, zelfs op een relatief beperkte oppervlakte. Laat je bij het beheer en de aanleg adviseren door experts zoals bvb. Natuurpunt.

Voorbeeld : Kattebeek-wijk en Nieuwgoed:

In het nieuwe inrichtingsplan rond Palaestra staan enkele punten die aansluiten bij onze ideeën: aanplanten van bomen en bloemenweides. Als er rekening gehouden wordt met volgende punten kan er nog een beter evenwicht gevonden worden tussen natuur, recreatie en bewoning rondom Palaestra en de aanpalende wijk Nieuwgoed:

- *Aanplanten van bomen en struiken*

Onder de bomen kunnen struiken worden aangeplant wat een dubbele winst oplevert voor de natuur. Kies voor inheemse bomen want deze trekken exponentieel meer leven aan.

Kies voor een maximaal kroonvolume voor de bomen: veel bomen in de wijk Nieuwgoed worden periodiek onnodig volledig teruggesnoeid

- *Maai de bloemenweides op het juiste moment: slechts 2 tot 3 maal maaien per jaar op het juiste moment is onderhoudsarm en verzwakt dominante gras-of ongewenste soorten waardoor meer wilde bloemen een kans krijgen.*
- *Oppervlakte bloemrijk grasland verhogen: Op de plannen rond Palaestra is een laag percentage van de bermen voorzien als bloemenweide terwijl het kort gemaaide gras zelden wordt gebruikt voor ontspanning, voorzie een betere verhouding bloemrijk gras/kort gras.*

In de groenzone rond de Kattebeek kunnen bovengenoemde punten een snelle winst voor natuur opleveren omdat al bomen en struiken aanwezig zijn. De bermen kunnen hierdoor er visueel aantrekkelijker uitzien, deze zien er nu iedere zomer geel en verdord uit door een ondoordacht maaibeheer.

De wijk is voorzien van bijzonder brede straten. Hier is dus veel potentieel voor ontharding.

Voorbeeld: beheer stadsbos

Omstreeks 2008 werd het bosbeheerplan voor het stadsbos door de gemeenteraad goedgekeurd. Dat plan stelt duidelijk hoe de boskern rondom Astenedreef moet beheerd

worden. In de praktijk wordt dit plan echter niet volledig uitgevoerd. De meest waardevolle boskern (het meest oude bos tussen de spoorweg en Astenedreef) is doorkruist met diverse paden en wordt gebruikt door cyclocrossers, wandelaars en lopers, wat nefast is voor de bijzondere flora en fauna. Er is geen toezicht of handhaving op het terrein.

Wij vragen de uitvoering van dit goedgekeurde bosbeheerplan. De oude boskern wordt met rust gelaten zodat het bos opnieuw kan evolueren zoals het voorheen was: een heel biodivers bos waar zeldzame planten en dieren zich opnieuw thuis kunnen voelen.

4. Verdichting

In de kernen van Deinze en Nevele is nog ruimte tot verdichting, dus opportuniteiten tot bewoning. We vragen de uitvoering van een betonstop. Kernversterking zal noodzakelijk worden vanuit ruimtelijk oogpunt, klimaatadaptatie maar ook om onze natuurwaarden te behouden.

5. Ontharding

Verharde oppervlaktes zijn nefast voor klimaat, biodiversiteit en waterbuffering. Er moet dus met een bijzonder kritisch oog gekeken worden naar bijkomende verharding en er moet gezocht worden naar potenties voor ontharding van bestaande infrastructuur. De vrijgekomen oppervlaktes kunnen ingeschakeld worden voor nieuwe natuur in de stad zodat er dubbele winst geboekt kan worden.

Voorbeeld: parking Nmbs

Enkele jaren geleden werd er een stuk bos gekapt om een uitbreiding van de parking te voorzien voor het station, deze uitbreiding wordt zelden tot nooit gebruikt, we vragen om deze parking volledig te ontharden en terug te beplanten.

Voorbeeld: Gampelaeredreef

Veel wegen worden weinig gebruikt, het verharde deel van de Gampelaeredreef tussen de Gampelaerehoeve en het stadsbos komende van de Gentsesteenweg heeft geen enkele functie, we vragen om deze te ontharden. Iedere straat zou dezelfde toets kunnen ondergaan: bij weinig functioneel gebruik zouden straten moeten kunnen verdwijnen.

Voorbeeld: Krekelstraat en Bredestraat

Bij de aanleg van nieuwe straten wordt er vaak een gele verharding voorzien tussen de huizen en het fietspad. Deze wordt niet gebruikt als voetpad omdat ze abrupt stopt al er geen huis staat, er is, met andere woorden, geen continuïteit, we vragen om deze verharding niet meer toe te passen.

Natuur in het buitengebied

1. Versterking van bestaande natuurgebieden:

Om de oppervlakte natuur te vergroten stellen we volgende punten voor:

We vragen om zowel voor de aankoop, inrichting als voor het beheer van onze natuurgebieden gemeentelijke subsidies te voorzien. Concreet gaat het hier over de natuurgebieden Zeverenbeek, Leiemeersen en Vallei van de Oude Kale.

Een cofinanciering is de goedkoopste manier om meer natuur te realiseren: wij brengen middelen van Vlaams niveau, donateurs en de gemeente samen en hebben veel expertise en vrijwilligerskracht in huis om de beheerdoelstellingen te realiseren.

Belangrijk hierbij is dat we niet de polarisatie met de landbouwers opzoeken, integendeel, we werken in samenspraak, soms werken we samen met lokale landbouwers om onze beheerdoelstellingen te behalen.

2. Meer kleine landschapselementen (KLE)

Kleine landschapselementen zoals hagen, knotbomen, houtkanten, hoogstamboomgaarden en poelen zijn belangrijke stapstenen en verbindingselementen die belangrijk zijn voor heel wat van onze fauna en flora.

De stad en het regionaal landschap Meetjesland en Leiestreek voorzien reeds gedeeltelijk subsidies voor aanleg en/of onderhoud van KLE's. Door verdere uitbouw en bekendmaking van de subsidies moeten we ervoor zorgen dat er een netwerk ontstaat van KLE's over het volledige grondgebied van de stad. Uiteraard moet er ook op toegezien worden dat bestaande KLE's behouden blijven.

3. Hydrologie

In de toekomst wordt het noodzakelijk om enerzijds water vast te houden tegen verdroging en anderzijds ruimte geven aan water om overstromingen te vermijden .

Omwille van te verwachten problemen als gevolg van de klimaatopwarming is het voor een stad als Deinze cruciaal om in te zetten op een doordacht waterbeleid. Waterretentie in de bovenstroomse gebieden is essentieel om overstromingen in gebieden stroomafwaarts te voorkomen. Dit kan door grachten in de hoger gelegen gebieden te dempen of af te dammen.

Deinze heeft er dus alle belang bij om mee te pleiten voor waterretentie in de stroomopwaartse delen van de Leievallei. Pleiten voor een snelle en volledige uitvoering van het rivierherstel Leie is in deze noodzakelijk. Het rivierherstelplan kan instaan voor voldoende

ruimte voor onze rivier als de beloofde 500 ha bijkomende natte terrestrische natuur wordt gecreëerd.

4. Open riolen uitbannen

In het belang van onze propere beken en rivieren dient het rioleringsnet verder te worden uitgebreid. Enkele wijken lozen nog volledig op een beek, wat ontoelaatbaar is.

Voorbeelden

Alle straten opnoemen die nog niet zijn aangesloten op het rioleringsnetwerk is niet haalbaar in dit memorandum vermelden we enkel de Bredestraat en de Terwilgenstraat in Petegem als indicatief voorbeeld.

5. Tuinrangers project opzetten

Tuinen bezitten het potentieel om een belangrijke schakel in het ecologisch netwerk te vormen, dus moeten wij de eigenaars ervan stimuleren om hun tuin hiervoor aan te wenden. Om dit te bewerkstelligen wordt een groep van tuinrangers opgericht: mensen met ervaring in het ecologisch tuinieren kunnen als vrijwilliger op pad gaan bij bewoners van Deinze die advies vragen bij het beheer van hun tuin. Het geheel wordt gecoördineerd vanuit de stad.

6. Ontsnippering

Vlaanderen bezit niet alleen weinig natuur, de natuur is ook nog extreem versnipperd. Veel natuurgebieden zijn eilandjes in een zee van cultuurlandschappen, met gevolgen voor dieren en planten: zij hebben nood aan functionele verbindingen zodat ze zich kunnen verplaatsen in het landschap en niet langer “opgesloten zitten” in een te klein natuurgebied.

Voorbeeld: een tragewegenverbinding tussen het stadsbos en de Stokstormestraat

In de omgeving van het stadsbos, het bufferbos aan de Kakelstraat, de surfput en de omgeving van Bisdonk (Machelen) zijn er heel wat recreanten: lopers, fietsers, wandelaars. Een trage verbinding tussen deze vier plekken zou een grote meerwaarde betekenen voor deze gebruikers. Er ontbreken nu meerdere linken tussen deze gebieden: een groene verbinding tussen het stadsbos en het bufferbos in de Kakelstraat, een trage weg met groenstrook tussen de surfput en de Stokstormestraat. Op het terrein zijn er zeker mogelijkheden voor de realisatie. Er is nu al een feitelijke trage weg die vaak wordt gebruikt, maar die wettelijk niet vastgelegd is (tussen Surfput en achterzijde Tomato Masters). Als er naast deze trage weg een groenstrook wordt aangelegd kan er een groene verbinding ontstaan tussen verschillende groengebieden.

7. Aanleg nieuw bos

De druk op onze bossen is groot. Die worden heel veel gebruikt om te fietsen, te wandelen en te kuieren. Er is dan ook weinig bos in onze stad. Het stadsbos beantwoordde dus overduidelijk aan een grote behoefte.

Voorbeeld: De parkzone rond De Ceder wordt een deel van het stadsbos

Daarom stellen wij ook voor om de zones ten noorden en de zones ten zuiden van het park van De Ceder, nu ingekleurd als parkgebied op het gewestplan, in werkelijkheid om te zetten in een gemengd bos, gecombineerd met open plekken.

Op deze wijze kan het stadsbos een stukje worden uitgebreid, en sluit het toch aan bij de bestaande groene long. Het gaat in totaal om ongeveer 4 ha: 3 ha tussen de spoorweg en De Ceder en 1 ha tussen de Ceder en de Cederlaan.

Meer inspraak en overleg

Natuurpunt is een positief ingestelde vereniging die 5% van onze bevolking vertegenwoordigt. Als constructieve middenveldorganisatie versterken we de samenleving.

Dankzij onze lange ervaring en diverse expertiseprofielen zijn wij de ideale partner voor alles wat met natuur en klimaat te maken heeft, ook op gemeenteniveau.

Concreet vragen we:

- Een volwaardige stem in het beleid
- Een periodiek overleg over het gevoerde natuurbeheer.

Stellingen voor de politieke partij

1. Bij het beheer van het openbaar domein wordt maximaal ingezet op biodiversiteitswinst.

- Helemaal akkoord
- Eerder akkoord
- Neutraal
- Eerder niet akkoord
- Helemaal niet akkoord

2. Verharde oppervlaktes zonder duidelijk functioneel nut moeten onthard worden en bijkomende verharding wordt waar mogelijk vermeden.

- Helemaal akkoord
- Eerder akkoord
- Neutraal
- Eerder niet akkoord
- Helemaal niet akkoord

3. De stad ondersteunt actief de uitbouw van de verschillende natuurgebieden in Deinze.

- Helemaal akkoord
- Eerder akkoord
- Neutraal
- Eerder niet akkoord
- Helemaal niet akkoord

4. De stad maakt werk van een doordacht waterbeleid door in te zetten op waterretentie in de bovenstroomse gebieden, door het behoud en herstel van natte natuur en door actief het rivierherstel Leie te ondersteunen.

- Helemaal akkoord
- Eerder akkoord
- Neutraal
- Eerder niet akkoord
- Helemaal niet akkoord

5. De stad moet actief de aanleg van ecologische tuinen ondersteunen.

- Helemaal akkoord
- Eerder akkoord
- Neutraal
- Eerder niet akkoord
- Helemaal niet akkoord

6. De stad zorgt voor groene verbindingen tussen de verschillende natuurelementen om de versnippering van onze natuur tegen te gaan.

- Helemaal akkoord
- Eerder akkoord
- Neutraal
- Eerder niet akkoord
- Helemaal niet akkoord